Број 248. У Новом Саду, у четвртак 10. новембра 1905. Година XL.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом, свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот. За остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне а за стране земље годишње 6 круна.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

(Вечерњи лист.)

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издаје „Рада“ деоничарског друштва у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке ред од оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јована Т. Чавића,

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008

Тешке прилике.

У Бечу ће почети у суботу министарска саветовања, вероватно под председништвом краљевим. При тим саветовањима суделоваће и министар председник Фејервари па и секретар министарства финансија Поповић, који у ствари заступа министра финансија.

Саветовања ће се тицати заједничких трошкова. Од 1. јануара 1906. године наступа ново ванзаконито стање. Делегације угарског и аустријског сабора нису се састале да углаве прорачун заједничких трошкова за 1906 годину А нема изгледа, да ће то моћи бити до нове године, јер угарски сабор не ради, па неће бирати ни делегације.

У закону је, да само делегације имају права, да установе заједничке трошкове. Другог законитог излаза нема. Али у Бечу заступају мишљење, да „нужда закон мења.“ Држава мора да живи. Она мора имати војску, своје заступнике на страни и т. д Но ако се установи буџет против закона, то ће довести до нових неприлика и заоштрености.

Саветовања у Бечу треба да нађу пута и начина како би да буде и коза сита, а остане и купус цео То је нешто што се не може извести. И при таквим приликама се обично догоди, да буде ни једно ни друго. Нити буде коза сита, нити купус остане цео.

Делегације су одредиле већ огромну своту за нове топове За идућу годину требало би да се исплате 50 милијуна круна. За тим 38 милиона круна за утврђења и у опште за разне војене потребе, па је би ојачале војену спрему моналх је. Уз то су делегације одредиле 75 милиона круна за морнарицу, грађење нових бродова и т. д. Ти 163 милиона круна требало би узајмити, али не може да се подигне зајам, док га не одобре сабори.

Министар војени је већ наручио брзометне топове, а нове лађе морнарице већ се граде. Кажу да је уговор, да се плати кад буде могуће, али у то слабо верују.

И иначе су прилике тешке. Немачка је изјавила, да неће да гради трговачки уговор са Аустро Угарском на незаконитој основи. Значи, неће ако не наступи законито стање. Неће без сабора. И ако су у Бечу мислили, да нађу некакав излаз, који на „леп начин“ изиграва закон, онда су се преварили.

Види се, да је положај тежак. Удружена мађарска опозиција нада се да ће Беч омекшати и попустити. А Беч наглашава, да краљ не може и не сме. И прете опозицији с тим, да државна машина мора радити и да јој морају ма како набавити угљена, значи новаца. И зато опомињу опозицију да попусти, јер иначе ће се морати прекршити закон, а кад се једном почну закони прекршавати, онда је то опасно по народна права

За сад се још обе стране надају да ће попустити друга. Но слабо ко верује у ту наду. И баш зато изгледа цео свет са великом запетошћу: Шта ће доконати министри у Бечу и колику ће одговорност хтети и смети примити на себе у овом ванзаконском стању?

Нови Сад, 10. новембра.

Избори у Црној Гори У Црној Гори биће 14. новембра избори за народну скупштину. Изборни ред који је обнародован има ове главне тачке: Права глаа има сваки Црногорац који станује у Црној Гори, који је навршио 21. годину и није судском пресудом изгубио грађанска права. Изабран за посланика може бити сваки бирач, ко и је навршио 30 годину и плаћа најмање 15 круна непосредне државне порезе. Сваки политички срез бира једног посланика. Осим тога бирају по једног посланика ове вароши: Цетиње, Подгорица, Никшић и Бар Глаа се јавно и разуме се лично. Мандат посланика, који ће се бирати 14. новембра траје до свршетка ове године. Њихова ће задаћа бити да донесу нов устав. Рачунају ли зар на кураж црногорску кад су прописали јавно гласање?! Нами изгледа, да би и тамо било много боље — тајно гласање. Опште и тајно гласање треба да иду руку под руку.

Криза.

Мађарска опозиција пише све огорченије против Беча. Сад кад ће да се саветују министри у Бечу поручује „Мађарорсаг“: У Угарској неће никад више бити сабора, који ће изгласати 450 милиона на војене ванредне издатке. Угарски сабор неће ни потуре и ни једног јединог регрута изгласати за такозвану заједничку аустро угарску војску.

И даље пише: — Кад је Европа спрегла да ослободи Крит и кад може Црна Гора бити слободна независна држава, а није ни пола толико као пештанска жупанија (?) онда ваљда не мора ни Угарска бити вечито везана за Аустрију.

И пише даље: Криштофи суспендује редом поджупане и узео је чиновницима дванајест жупанија хлебац Ни један дефраудант, ни један пустолов, ни један бећар не би био у стању да у тако великој мери узме новац из туђег џепа као Криштофи. А он је то учинио једном наредбом.

Као увек, тако и сада мађарска опозиција верује, да ће Беч попустити и да ће данашња влада пасти. Држе да влада ни пошто не сме расписати нове изборе, јер би се Кошутова странка вратила у сабор са великом већином.

Мађарске опозиционе новине уздижу грофа Јулија Андрашија, што је поклонио 50.000 круна на припомоћ оних чиновника, који су изгубили службу због пасивног отпора Опозиција полаже нарочито велику важност на овај дар, јер је гроф Андраши до скора стајао тако близу двора.

Црногорски законик.

Најновији број «Глас Црногорца» доноси овај указ:

Ми Никола I. по милости Божијој Књаз и Господар Црне Горе дајемо на знање и објављујемо:

Проглашујући у Нашој пријестоној Никољанској бесједи 1902. године цео низ Основних Закона по судској струци, који у Нашој помисли имају да одговарају новим правним потребама Нашега народа и ваздашњем Нашем старању око унапређења правосуђа у Нашој

ПОДЛИСТАК.

ГЛАД.

Написао: Петар Крстоношић.

У једном забаченом сокаку је једна стара напуштена кућа. С поља је неолепљена. Кров јој се срушио; само још један пар рогова стрши. У собици тиња жижак. Прозори су артијом излепљени. Свега једно окно је од стакла, и то је замузгано.

У соби нема никаквог намештаја. Соба је мрачна, зидови неокречени, прљави, жути од дима. У прочељу виси једна стародревна слика, светац. На земљи је сламарица, а на голој сламарици лежи жена Крај ње седи на једној старој крпари човек. Згрчио се и тако замишљен гледа у жену.

Кад жижак мало јаче букне и баци јачу светлост на лице женино обасја њено бледо, увело и коштуњаво лице са упалим очима. Покривена је једним старим покровцем, којим се коњи покривају, а доле на ногама јој два одрпана капута. Под главом напуњен џак са љуштиком од кукуруза.

У један мах зацвили дете које је повијено у старим крпама и сукњама.

Човек се брзо подиже са земље нагне се над креветом и подиже повијено дете у наручја.

— Шшш — утишавао је малишана. Ћути, ћути, ћути пиле моје... А-а а-а! Златно моје дете... О, о, о, — гладан си је ли? је ли мали? Ћути, ћути, да не пробудиш нану... Нека се одмори кукавица... О, о. о...

Али мали као да га не слуша него све јаче вришти.

Он га онда стане по соби носити љуљушкајући га на рукама, и питајући га: је ли ти си гладан? Сад ћеш, сад ћеш добити. Још мало само. Дан, два. Добар је Бога. Видиш, и ја и твоја мати гладујемо, хо хо, па буди јунак и ти... гле?!

Дете, к'о да га разуме, гледа са великим очима у оца и за тренут ућути. Али после се још јаче дере.

— Мирко! чу се слаби глас.

— Ето, видиш, кажем, пробудио си матер. — Чујем Данка. Пробудила си се?

— Јесам! — рече жена исправљајући се да седне. Дај га...

— Ништа, остави, утишаћу га Шта знаш и ти друго с њим.

— Да га нахраним.

— Како? Је ли могуће? Је ли ти надошла храна?

— Мало.

— О, хвала ти Боже! — рече Мирко склопивши руке.

— Дај га!

— Ево! — Узми га. Кукавно моје дете.

Мати стане разкопчавати груди, а дете грчевито стане главицом тражити дојку.

Нашло је. Ах, како је кукавно све сретно.

Мајка као да је тражила очима нешто око себе.

— Нисам, нисам ти донео ништа, слатки друже мој. Ти знаш да сам ја научио радити — а не просити. И кад сам клецајући довукао се до једног газде, који је многој сиротињи црн хлеб метнуо у торбу, ушао сам унутра и замолио за комадић хлеба и мало сухога меса, рекавши му да ми је жена после порођаја болна на самрти, а ја да немам никаквога рада. — Он ме сурово одби рекавши:

— Иди с милим Богом! Леньштино једна. Ради. Није те срам да просиш здрав читав човек. —

Мени се смрче пред очима. «Хоћу, рекох, газда, дајте ми рада ма каквог. И срце ми је зажелило се... дајте, да зарадим...

— Иди ономе, ко те познаје, па тражи рада. Ја те не познајем. Сад се рад не тражи — кад нема рада. Сад траже они рада који од њега бегају.

Узалуд сам га уверавао, да сам невино остао без коре хлеба и пострадао. Он ме је ухватио за раме и суровo обрнуо, рекавши ми да и-

Држави, навијестисмо што скорије увођење Законика о судском поступку у грађанским парницама; испуњујући сада ову Нашу владарску ријеч, а увјерени будући: да се без парничког судског поступка — те нераздвојне и потребне допуне сваког грађанског Законика — не може ни развијати, ни средити, нити стално бити правосуђе у ма којој, па ни у Нашој Држави: да ће Наш народ тек под заштитом сталних правила за дијељење правде наћи у свом пуном обиму право, кад га од Наших судова затражи; и да се само судским поступком могу дошљедно и пуноважно на поједине спорне случајеве примјењивати наређења Општег Имовинског Законика, као и обичајна правила у породичном и нашљедном праву; нађосмо се побуђени; на предлог Заступника Нашег Министра Правде, Нашег Министра Унутрашњих Дјела, саслушавши Наш Државни Савјет, наредити и наређујемо: Чл. I. Законик о судском поступку за грађанске ствари прописује правила, по којима ће се приватна права у грађанским парницама пред судом тражити, бранити, доказивати, обезбјеђивати, судити и пресуде извршивати. Чл. II. На парнице, које се у течају налазе прије него овај Законик стане на снагу, примјењиваће се до коначног — пуноважног — решења досадашња обичајна правила. Чл. III. Извршења (егзекуције), судом започета прије нехо овај Законик стане на снагу, привешће се крају по досадашњим обичајним правилима. Чл. IV. Духовне судске власти и шеријатски судови вршиће и у будуће судску власт у брачним споровима, у колико се не би поменути спорови односили на имовинска права. Чл. V. У парницама између црногорскијех држављана и странаца судови ће узимати у обзир наређења чл. 5—9 и 786.—800 општег имовинског законика. Чл. VI. Узеће се да је законик проглашен, чим се овај указ изда у службеном листу. Чл. VII. Један штампани примјерак овога законика — на који ће се ставити државни печат, биће утврђен нашим највишим потписом — чуваће се у државној архиви. Чл. VIII. Овај законик стаје на снагу 1. јануара 1906. године, којим даном губе силу сви закони, наредбе и обичајна правила о предметима садржаним у наређењима овог законика, а напосе губе снагу: 1. Закон о јавним продајама непокретности од 10. новембра 1900. године; 2. Закон од 25. јануара 1903 год., којим се уводе неке допуне и измјене у закону о јавним продајама непокретности од 10. новембра 1900; 3. Извршна наредба кн. министарства правде о закону од 10. новембра 1900. о јавним продајама непокретности; 4 Наредба кн. министарства правде од 14. децембра 1893. год. број 27. и од 4. августа 1895. год. број 35. о роковима за жалбу против судских пресуда; и 5. Наредба министарства правде од 5. августа 1896. год. број 36. о томе што ће се прилагати биљетима које шаљу нижи судови вишим. Чл. IX. Заступнику нашега министра правде нашем министру унутрашњих дела, наређујемо да овај указ изврши и да се о обнародовању овога законика стара. Цетиње 1. новембра 1905 године Никола с. р. Заступник министра правде, министар унутрашњих дјела, војвода Божо Петровић с. р.

Политички преглед.

Оставка бана Пејачевића. — „Обзор“ је поново донео вест да ће бан Пејачевић ускоро одступити. Узрок је што је бан дошао у сукоб са угарским министром трговине Верешом. Министар трговине наредио је, да се над звањима поморских власти испише натпис: „кр. угарска поморска власт“ а бан Пејачевић тражи, да оно „угаска“ изостане а испише се само „кр поморска власт“. Већина министарског савета стало је уз Вереша и зато ће бан одступити. Сви угарски полузванични извештаји оповргавају ову вест, но то још не значи да је та вест у свему нетачна. Видећемо!

Русија и Турска. Из Цариграда јављају бар, да им је њихов главни конзул из Тифлиса послао извештај, да Русија велику војску купи у Кавказу. Изговара се, да хоће да угуши немире али она доводи војску тамо из Мандурије да започне рат против Турске, да би подигла свој војени углед — Да није ово измислила Турска, како би имала повода да пошаље Европи, те не дође до блокаде.

Основа закона о вероисповедним односима у Тројединици.

Влада Хрватске и Славоније поднела је сабору основу закона о вероисповедним односима. Доносимо основу у целости, а казаћемо о њој наше мишљење.

I.

О вјероисповјестима.

§. 1. Свака законито призната црква или вјерозаконска заједница овлаштена је свој вјерозакон јавно исповједати.

§ 2. На празнике и свечане дане било које законито признате цркве или вјерозаконске заједнице не смије нико у непосредној близини мјеста, гдје се служба Божија држи, вршити послове и радње, којима би се свечаност сметала и умањивала. Исто вриједи за улице и мјеста, којима иду свечани опходи, док они пролазе.

§. 3. Цоквене или богоштовне опћине не могу ускратити на својем гробљу прикладно мјесто за пристојан покоп припадника друге које вјероисповјести: а) ако се на гробљу налази породична гробница покојнога иновјерца; б) ако у подручју управне опћине, гдје је иновјерац преминуо, или гдје је нађена лешина, нема гробља за чланове цркве или вјерозаконске заједнице, којој покојник припада.

§. 4. За богоштовне потребе цркве или вјерозаконске заједнице дужне су непосредно доприносити особе, које тој цркви или вјерозаконској заједници не припадају, само у толико, у колико та дужност извире из стварног патроната, из иних реалних терета, или је основана на приватно-правној подлози, или је напокон грунтовно осигурана.

§. 5. У колико су намети, пристојбе, приноси и подавања у корист законито признатих цркви и вјерозаконских заједница, њихових опћина и службеника основани на закону или обичају или на признатом статуту или су установљени с одобрењем надлежне управне области, утјериваће се путем политичке оврхе уз обдржавање прописа постојећих за појединy врсту тих даћа. Исто тако даваће управне области своју помоћ при оврси одлука надлежних области законито признатих цркви и вјерозаконских заједница према свећеницима, службеницима и управним органима њиховим, којима се они са службе и надарбине односно плаће или с управе црквеном имовином одстрањују, или свргавају, или на њихово мјесто успостављају, или којима буду пресуђени на ношење трошкова, поведена против њих поступка, или којима се предузимају мјере за осигурање уредне управе црквеном имовином; у колико су такове одлуке у складу с постојећим грађанским законима и с црквеним у краљевинама Хрватској и Славонији важаним прописима.

§. 6. У опћинама или градовима, гдје би се из опћинских средстава давала припомоћ у богоштовне сврхе, треба да у таковој припомоћи учествују у праведном размјеру све вјероисповијести, које у подручју града или опћине постоје.

§. 7. Предстојници, службеници и припадници једне цркве или вјерозаконске заједнице не смију вршити функције богослужења ни душобрижништва над припадницима друге цркве или вјерозаконске заједнице, доли тек у изнимним пригодним случајима, ако буду на то по овлаштеној особи нарочито позвани, или ако им је вршење такових функција и без нарочитога позива допуштено по правилима те друге цркве или вјерозаконске заједнице. Функције извршене унаточ тим одредбама немају правне важности, па имаду области на молбу повријеђене приватне особе или вјерозаконске заједнице пружити сходну помоћ.

§. 8. При женидбама међу припадницима разних кршћанских вјероисповијести може се привољење на женидбу очитовати пред душобрижником вјереника или вјеренице. При таквим женидбама имају наповиједи бивати у цркви једнога и другога заручника.

§ 9. Надлежни душобрижници дужни су, ако намјераваној мјешовитој женидби нема запрека основаних на женидбеном закону, обавити наповиједи, чим буду за то замољени и потребите им исправе предложене; те о томе заручнику своје вјероисповијести издати уредовну свједоџбу.

§. 10. Не ће ли душобрижник једнога заручника, да обави наповиједи намјераване мјешовите женидбе, то су у случају, ако оба заручника бораве у истој управној опћини, довољне наповиједи тек од душобрижника другога заручника уз писмену свједоџбу двају свједока о томе, да је дотични заручник

дем из двориштa. Друже мој, можеш мислити како ми је било. Угаси ми се сунце пред очима. Нисам могао даље ничијег прага прећи. На улици сам нашао једног малишана са комадићом хлеба у руци и стид ми је рећи ти — заискао сам од њега као у шали. Малиша ми пружи, а ја га као гладна зверка зграбих, осртао сам се, да видим, да ли ко не гледа и турих га у недра. Ево!

Малишина је радост кратка била.

Испусти мајчину дојку и поче још јаче вриштати.

— Мирко! бризну жена у плач.

— Што ти је?

— Нема хране за нашег Гојка.

— Сутра, сутра. Сутра ћу морати набавити снажније хране. А ноћас, још само ноћас ћемо трпети. глад Сутра, сутра друже, рече Мирко, гладећи по лицу изнемоглу жену. Сутра — ма главу знао изгубити, наћи ћу ти хране.

Дете је врискало. Болна жена је клонула и глава јој пала на испуњени џак.

Обхрвала је туга.

Дубоки тешки уздаси са јецањем чули се у ноћи... уз цвилење малог невинашцета све троје их је глад — успавала.

*

Узалуд је Мирко обећао да ће сутра зором набавити хране. Њега је и подне ухватило, а он је још зазјавао улицом. Тако се створио пред једном великом кућом, на којој је била капија од гвоздених шипака.

Он баци поглед унутра и види како у истом тренутку слушкиња носи пуну чинију меса. Нешто викну. Грдно псето дојури на њен глас и она метну пред њега чинију с месом.

Још се служавка није ни одмакла а он ухвати за кваку. Капија је била отворена. Псето се није ни осврнуло. У срцу је осећао страх. Ваља му отпочети борбу с псётом. Да му отме храну. Али како, како? Ако пружи руку — ујешће га. Тако исто ако га ногом удари. Ах како је лепо пржено црвенкасто печење јело псето. Код господе и пси боље живе, него сиротиња, помисли Мирко. Из очију му сева глад. Одједаред му сину једна мисао у главу. Скину шешир и удари псето шеширом. Псето устукну, он се сагну зграби чинију са печењем — али пре но што је и подигао чинију псето се већ устремило на њега и угризло га за руку. Он је јаукнуо од бола и испустио чинију. Псето га стаде још јаче нападати. Он се бранио шеширом у руци.

У то је изјурио и газда. Служавка која је кроз прозор гледала цео догађај, обавестила је господара.

Господар је истрчао са штапом у руци.

— Што ниси затворила капију? Човек ниједан нема мира од тих скитница. У тим се већ створио и услужан полицај.

— Ухапсите ову битангу, издаде налог господин.

Мирко занемио, ни речи не говори. Из руке му лопти крв.

Полицај му викну:

— Напред!

Он се само осврте и пође напред.

* * *

У општини је испричао све.

— Ао човече, рече један човек, који се случајно у суду десио. Што ниси дошао к мени. Хајде, хајде, ја ћу узети све што ти треба — па пожури, однеси жени. Јелте комесару може ићи? Ево ти петокрунаш.

— Како да не, како да не....

— Нек вам Бог плати! Хвала вам. Хвала вам! Боже, спашени смо! — помисли Мирко у себи. Уз пут је купио у кобасичарници мало обареног меса и журио кући. Још с врата је викао:

— Жено, жено! Спашени смо!

Али изнутра се нико не одзива.

Обоје су они занемили за навек. Умрли су од глади.

Нови Сад, 8. новембра 1905.

Седми Конгрес Српских Земљорадничких Задруга, одржан 12. маја 1904. године у Топуском, изрекао је једнодушно ово:

СРБИНЕ, НЕ ИСПУШТАЈ ЗЕМЉЕ ИЗ ШАКА, јер је свака груда, свака бразда, сваки педаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби лакомислено из шака испуштају и странцима продају — неизмерни народни губитак, сигурна и неизбежна народна пропаст, највеће српско народно издајство. (Тако, и само тако изгубили смо ми Срби многа српска села, српске општине, па читав српске крајеве, где се сада други шире и размећу, а још за коју годину нити ће се знати нити спомињати да је тамо Срба

пред њима замолио својега душобрижника за обаву наповиједи, а потоњи је то ускратио. Ако пак заручници не бораве у истој управној опћини, обавиће на темељу такове свједоџбе наповиједи она управна област I. молбе, у подручју које има уредовно средиште душобрижник, који неће да обави наповиједи.

§. 11 Неће ли један од душобрижника, да изда заручнику своје вјероисповести писмену свједоџбу о уредно обављеним наповиједима за његову страну, овлаштен је душобрижник другога заручника, обавивши наповиједи, предузети вјенчање на темељу писмене свједоџбе двају свједока о томе, да је дотични заручник пред њима замолио свога душобрижника за свједоџбу о обављеним наповиједима, али му је такова свједоџба ускраћена.

§. 12 Свједоци, који не знаду писати, могу своју изјаву у случају прве алинеје §. 10., те § 11. дати у записник код душобрижника, који има да обави вјенчање. На мјесто писмене свједоџбе по другој алинеји §. 10. довољна је свагда и записничка изјава свједока код дотичне управне области. Свједоци треба да буду пунољетни мушкарци са сталним пребивалиштем у дотичној жупи.

§ 13. Против вјереника, женидбених свједока и душобрижника, који судјелују код вјенчања особа разних кршћанских вјероисповијести, а да прије тога нису обављене наповиједи по пропису § 10., или да није предлежала свједоџба предвиђена у §. 11., поступаће управне области по §. 24. овога закона. Истој казни потпадају и свједоци напоменути у §§. 10. и 11., ако се огријеше против прописа истих параграфа.

Вести из места и са стране.

Недељни одмор у писарницама.

На молбу земаљског удружења приватних чиновника у Будимпешти у ствари одржавања недељног одмора од рада у трговачким и обртничким писарницама на министарство трговине, издало је исто отпис под бр. 78,926/1904. Ш. с. који гласи:

Из наредбе кр. угарског министарства трговине издане у ствари недељног одмора од 13. јуна 1903. под бр. 29,559 јасно је наведено да у писарницама обртничких и трговачких подузећа цео дан у недељу не сме се радити а у колико која власт не врши то наређење, могу они тога ради учинити призив на вишу власт

Скупштинска седница.

Данас је била скупштинска седница српске православне црквено-школске општине новосадске. При избору пароха није добио ни један кандидат $^2/_3$ гласова. Теодор Милић добио је 68, Ђорђе Павковић 45, а било је још 3—4 гласа, који су пали на поједине кандидате. За перовођу црквене општине изабран је Ђорђе Петровић, учитељ Повишена је плата са по 300 круна општинском благајнику и општинском екзекутору. Сви извештаји као и прорачун узети су на повољно знање. Усвојен је и отпис парохијала по предлогу црквеног одбора.

Хакон VII.

Ново изабрани норвешки краљ који је узео име Хакон VII., други је син данског престолонаследника. Он је рођен 3. августа 1872. у Шарлотенмунду. Оженио се 22. јула 1896. године са принцезом Мауд из Енглеске. Имају једног сина Александра, који је летос навршио две године.

Мало статистике из завода за умоболне у Стењевцу.

Равнатељство тога завода издало је „здравствено извјешће за годину 1904.“ Извешће се дели на два дела: „статистика“ и „кроника“. Из њега приопћујемо ове податке: У прошлој години обскрбљено је свега у том заводу 860 болесника, од којих је течајем те године оставило завод свега 319 особа (н. пр. оздравили, умрли итд.) Највише је болесника било у заводу 27. и 29 јула т. ј. 547. Постотак оздрављења био је: излечених 5·5%; опорављених 10·6% и неизлечених 4.4%, а постотак умрлих је био 13·1%. Завод је оставило највише болесника у јулу т. ј. 48, а најмање у јануару т. ј. 21. Обзиром на жупаније било је највише болесника из загребачке жупаније, 61, а најмање из сремске — 16. Из других земаља било их је највише из Босне и Херцеговине — 27, а најмање из Чешке и Далмације по — 1. Из болнице милосрдне браће у Загребу допраћена су била свега 62 болесника. Гледом на душевне болести дошло је највише оболелих на Paralysis progressiva — 64., оздравило их је највише болесних од Amentiae — 30., ради побољшаних или неизлечивих болести одпуштен је 31 оболели од amentiae; умрло их је највише од paralise progressivae — 37. Расудбом бокесника доказан је као највећи узрок смрти Tuberculosis pulmonum т. ј. 35 случајева, а телесно боловаху болесни и највише на Catarrhu bronchialis т. ј. 40. По вјери је било највише болесника: римокатолика 240, а најмање евангелиста — 1. По обитељском сталежу било је највише неожењених — 158, а најмање разведених — 5. По звању их је највише пољоделаца — 156; а по добу између 20—25 године — 54 Као најчешћи узрок умоболности наводи се алкохол т. ј. у 111 случајева. У завод је предано из казненог или истражног затвора свега 12 особа и то по 2 ради уморства, убојства, тешке телесне озледе, и палежа, а по 1 ради покушаног уморства, клаветања, крађе те силовања и родоскврнуђа; од ових су већ петорица била по једанпут кажњена. Заводом управља равнатељ, а уз њега су још три лечника, 1 официјал, 1 рачунарски вежбеник те 2 писара. Помоћног особља има свега 125 особа. Још је занимиво, да се већина болесника употребљује код разних послова, пак завод цело своје господарство уређује уз рад болесника, на које то и врло повољно делује.

Прилози на српско народно позориште.

1. Платили су по 20 К у име Ш. рате чланарине: г. др. Душан Шпирта, лекар у Новом Саду; г. Младен Ивошевић, индустријалац, у Новом Саду; г. Аркадије Марковић, књиговођа друштвени у Новом Саду и г. Антоније Коњовић, вар. књиговођа у Сомбору.

2.) Исплатили су по 20 К у име остатка чланарине и тиме подмирили целу чланарину од 100 К: г. др. Бранко Илијић, адвокат у Новом Саду; г. Аксентије Мародић, академски сликар у Новом Саду; г. Вељко Вујић, трговац у Старом Бечеју и г. Милош Гавански, бележник у Ст. Бечеју.

3.) Исплатили су по 60 К. у име остатка чланарине и тиме подмирили целу чланарину од 100 К: г. др. Јован Лалошевић, адвокат у Сомбору; г. др. Коста Бугарски, адвокат у Сомбору; г. Ђура пл. Новић поседник у Новом Саду и г. Никола Максимовић, варошки подбележник у Сомбору.

4.) Платили су по 40 К у име П. и Ш. рате чланарине: г. Макса Пангелић учитељ у Вршцу; г. др. Јован Радивојевић-Вачић, адвокат у Земуну; г. Александар Дунђерски, поседник у Сентомашу; господин др. Јефта Стојаковић, лекар у Новом Саду; г. др. Витомир Лудајић, адвокат у Сенти; г. Тонка Хаџић, поседник у Сентомашу; г. Пера Милорадовић, обућар у Панчеву и г. Лаза П. Миросављевић, трговац у Новом Саду.

5.) Задруга за штедњу и предујмове у Руми уплатила је 50 К у име IV. рате чланарине.

На свима овим чланским прилозима изјављује управни одбор „Друштва за српско народно позориште“ своју најтоплију захвалност.

Разни обичаји при рођењу детета

Добрих матера највећа је брига да сачува и заштити своје чедо од свега и свакога, па и кад мора да га остави и онда се брине и чини све, да јој се чеду не би какво зло догодило. У Новој Гвинеји жене кад раде у пољу, ископају одојчету колевку у песку па је напуне меком травом. Индијанке врло ретко остављају своју децу. И кад иду на посао или ма куда од куће, носе своје одојче у котарици, оплетеној од прућа, на глави или на леђима. У некојим крајевима чим се дете роди увуку му карику у нос, да се има чиме забављати, кад нема никога крај њега. У многих народа данас се одржале разне празноверице, у које верују и којих се држе, кад се роди дете. Татарка подмеће своје дете под водопад, јер верује, ди ће јој тада дете бити неустрашив јунак и снажан човек. Наравно, да много дете не може да изржи то, али за то се Татарка много не жалости, јер држи да у детету није било живота и да од њега никад не би био ваљан човек. Код Турака је обичај, да новорођенче утру сољу, Руси му пак намажу теме путером. Бугарке међу своме детету врео колач на теме. Држе, да таково дете неће ударити сунчаница.

Усамљено острво.

Пре кратког времена енглески путник Т. Кери на својој јахти „Пандори“ био је на острву Тристан да Кунха. Ово острво је скоро опустело. Острво лежи у јужном делу Атлантског Океана и ако је у близини бродарске линије, врло ретко сврне који пароброд на острво. Године 1815. послала је енглеска влада једно оделење тобџија, да пазе на острво Свете Јелене, на којему је тада био Наполеон. — Године 1873. од ове мале насеобине било је на острву свега 17 људи, али је опао и овај број и сада их има на острву свега десеторо. У мушких је врло мало одела, капут и не познају, али су за то здрави. Женскиње је све врло лепо и нешто се боље одевају. Новаца немају, у цркву не иду, но у слободи славе Бога. Не жуде за законима и врло се добро осећају на острву и без њих. Има страшно много пацова, који им скоро све што имају, опустоше. Крај свега тога ова мала насеобина је задовољна са својим положајем и не жели да оде са острва.

Убица из нужде.

Већ од дуже времена налази се у истражном затвору у Бечу неки рудар Рак, који је оптужен да је убио надрудара Детелу. Он је порицао да је он то убиство извршио, а пошто доказа није било већ је суд хтео да га пусти у слободу. Али ових дана призна он судцу да је ипак он убица. Разлог убиства он овако представља: Он је пошао са гвозденом полугом у шуму да коју суху гранчицу дрвета скупи. На путу је срео Детелу надрудара. Како код куће није имао шта јести, замоли он Детелу да му да још мали предујам. Детела му одбије молбу. Он је онда клекао пред њега и молио га да му да једну упутницу за 10 кила брашна да му издаду. И то му је одлучно одбио Детела. Њему онда се смути памет. Пусти Детелу да прође неколико корачаји и онда га удари полугом по глави и на месту га убио. Вели да га је из нужде убио.

Брзојави „Застави“.

Стигли 10. новембра.

Криза.

Будимпешта. Пододбор либералне странке усвојио је онај део програма, који се односи на заједничке послове и на однošај између Угарске и Хрватске и Славоније. Главна скупштина жупаније решила је, да поштује краљево право именовања. Поджупан њитранске жупаније, Маркхоф, изјавио је, да неће спровести наредбу, која се тиче позива ерзац-резервиста јер та наредба крњи право сабора.

Опште тајно гласање.

Горица. Сабор је закључио скоро једногласно, да се уведе опште једнако право гласања.

Откровење.

Будимпешта. Предстоје затварања. Пре 2 године изгорело је у Будимпешти „париско стовариште“. Сад је полиција пронашла, да је ватра подметнута била.

Прилике у Русији.

Петроград. У неким губернијама поштрено је стање. Вите је добио силне брзојаве из општина, у којима га уверавају да ће помагати владу која се основала на програму манифеста од 30. октобра.

Москва. Земство је добило силне брзојаве, да треба помоћи данашње стање.

Прослава.

Корпона. Данас је почело славље за спомен на 300 годишњицу сабора који се састао под Бочкајем. На то славље стигло је председник сабора Јуст, многи посланици, многи изасланици разних жупанија, које су одушевљено дочекали на свима станицама. У лутеранској цркви било је у пола десет сати свечано богослужење, где је лутерански парох Стело држао свечан говор.

Трговина.

БЕЧ, 14. новембра 1905. г. (Оригинални извештај са марвеног вашара на св. Марксу од фирме Т. Бајић и Ђ. Остојић). На данашњем вашару је било дотерано 5616 комада мађарских и 6006 комада пољских. Свега 11622 комада.

Трговина је била лабава.

Продавало се:

Прима роба	129—122 кр.	изнимно	123 кр.
Средња „	110—118 „		
Лакша „	100—110 „		
Сремска „	114—117 „		119 кр.
Српска „	106—116 „		
Пољска „	88—112 „	изнимно	114 кр.
Талијанска	96—110 „	„	— „

Цена је сланини 140—— кр.
„ „ масти 130—132 кр. Све од 100 кгр.

Вашар рогате марве.

На данашњем вашару рогате марве беше дотерано свега 3030 комада, од којих беше 1093 угојених волова и 4123 комада бикова и крава.

Трговина је била лабава.

Швајцарски прима —	94—105 кр.
„ средњи —	76—94 „
Мађарски прима —	82—92 „
„ средњи —	66—76 „
Лошији — — — —	56—62 „
Бикови — — — —	56—86 „

ДРАЖБА.

У манастиру Привиној Глави продаваће се дана 17. (30.) новембра о. г. у 9 сати пре подне од овогодишње шумске сече око 5 и по јутара шуме дражбеним путем.

Жаобина изн си 200 круна.

Дражбени увјети увидеће се на дан дражбе.

У Манастиру Привиној Глави 7. (20.) новембра 1905.

1229 1—2 **Управа манастира.**

СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА
У НОВОМ САДУ.

Нашим издањем изашле су **врло фине и уметнички израђене**

ДОПИСНЕ КАРТЕ

у десет боја

са којима се честитају светли празници и крсно име (свечарство — слава).

Цена је истима

100 комада 7 круна

СВ. НИКОЛА. — БОЖИЋ. — НОВА ГОДИНА (Св. Василије). — СВ ЈОВАН — СВ ГЕОРГИЈЕ. — ВАСКРЕСЕНИЈЕ.

Дописнице су израђене врло фино и строго по пропису и типу српско православном

Молимо за што многобројније наредбе које ће бити брзо и најтачније обављене.

С поштовањем
БРАЋА М. ПОПОВИЋИ
издавачка српска књижара и штампарија
1231 1—5 у Новом Саду.

ЗА МОЈУ
ШПЕЦЕРАЈСКУ И ДЕЛИКАТЕСА ТРГОВИНУ
требам једног окретног вредног
ПОМОЋНИКА

који је у бољој радњи сервирао и који осим српски још потпуно немачки и мађарски говори. Ступање одмах или по споразуму.

Велимир Радак
1228 1—2 у Митров ци.

ШЉИВОВИЦЕ

ЧИСТЕ СРЕМСКЕ

Имадем старе лањске до **800 хекта** на продају, а тако исто и нове шљивовице већу количину, па стога она г. г трговци, хотелијери и гостионичари, који требају добре и чисте шљивовице нека се изволе на мене обратити, где ће једино добро и солидно послужени бити. Цене као и мустре шаљем на захтевање франко и бадава.

ДУШАН ТОДОРИЋ
1135 12—30 пец во сремске шљивовице
Стара Пазува (Срем).

НА ЗНАЊЕ.

ИЗ МОЈИХ СОПСТВЕНИХ ВИНОГРАДА
МАЂАРАДСКОГ, МЕНЕШКОГ И ПЛАНИНСКОГ

ВИНА

у запечаћеним боцама могу се добити
у Змијинској улици бр. 4. у Регењијевој кући, Нови Сад.

1 литра новог асталског вина заједно с боцом 36 н.
1 литра старог асталског вина заједно с боцом 46 н.
1 литра ризлингера, заједно с боцом . . . 60 н.
1 литра старог црног вина, заједно с боцом 60 н.

Боце се примају натраг за 5 н. по комаду.

Поручено вино доставља се по жељи и у кућу.
Вина се могу добити и у бурадима (почевши од 50 литара). Цена је много јевтинија.

С поштовањем
Виктор Ланг
1185 5—50 поседник винограда.

ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНА
ТРГОВИНА
САВЕ Ј. КРСТИЋА
У РУМИ

потребује за своју филијалу једног старијег помоћника, првенство имају који су вешти намештању излога Ступање одмах
1230 1—3

ПИСМО ЈЕДНОГ
ПРЕЧАСНОГ ПАРОХА.

Господину ФРАНЦУ ВИЛХЕЛМУ.
апотекару, ц. и кр. набављачу у Најкирхен, Доња Аустрија.

Радовесиц, (у Ческој пошта Билину

Поново сам Ваш Вилхелмов антиартристики антиреуматични теј за чишћење крви при равним својим болестима, као: надиву црне цигерице, слезине, при растењу прекомерног сала код срца и стомака, рематичних болова у крстине, слабог варења, успору крви према глави, притиску на мозак итд. са повољним успехом. употребљавао, тако да сам доиста уштедио тражити лека у купању или заводу, где се лечи ладном водом, за које на жалост нисам ни средстава имао, недостајало ми је и потребно време услед мога позива.

Примите моје уверење, да сам са своје стране себи за дужност ставио, овај тако изврсни Вилхемов антиартристички антиреуматични теј за чишћење крви свима болесницима са таким болестима најтоплије препоручити, где год ћу моћи похвалим, да би вам тим своју благодарност изрекао за тако сретан проналазак, а да болно човечанство учиним на то пажљивим на Ваш изврсно лекоковити препарат.

Са одличним високопоштовањем
О. Винценц Јон,
510 61—120 парох.

Један пакет стаје 2 круне одавде, 1 пошт. коли са 15 пакета стаје 24 круне.

Добија се свуда у апотекама.

БРАЋА РАБШТЕРН

НОВИ САД 146 65

ПЕЦИВО ШЉИВОВИЦЕ И КОМОВИЦЕ

Фабрика шестоструке сирћетне есенције.

На темишварској и вршачкој земаљској изложби (јубиларној) дипломом првог степена одликован.

Цикмунд и Друг

У НОВОМ САДУ
казанџијска улица бр. 19. у сопственој кући

ПРВА НОВОСАДСКА ФАБРИКА
пољопривредних машина
и ливница гвожђа и метала

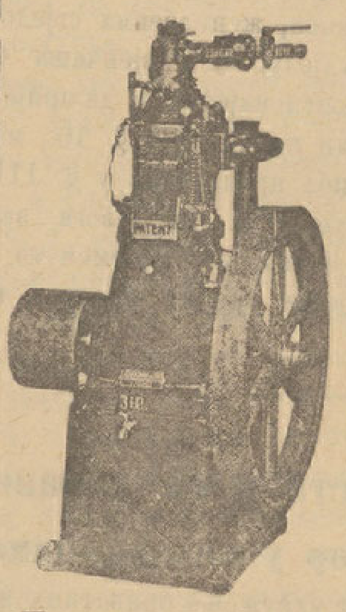

препоручује своје сопствене производе машина, особито специјалисте у сејалицама **Columbus-Drill,** патентирани сопствени производ за равнице, доловите и брдовите пределе, најновије системе по сопственој конструкцији, за коју потпуну гаранцију примају. Намештање и удешавање млинова по новој системи, као и све у ову струку спадајуће оправке извршују се најтачније.

Сопствени производ
бензин-мотора
који су потпуно усавршени и без опасности.

Ценовници стоје на расположењу и отправљамо исте бесилатно. 1123 83—100

ПСЕРХОФЕРОВЕ-ПИЛУЛЕ
само праве са црвеним насловом **„J. PSERHOFER"**

Од времена цара Јосифа, дакле дуже од 120 година су ове пилуле познате као најстарије кућевно средство за чишћење а које дејствује без бола, те од многих лекара журно препоручене код свију последица хрђавог варења и затвора, као сметње циркулације жучи, болова црне цигерице, ветрова шуљева, малаксалости утробе итд., а са својих особитих својстава што чисте крв, препоручују се код малокрвности, нервозне главобоље, бледоће итд.

1 кутијица са 15 пилула 42 потуре — 1 роља са 6 кутијица 2 К 10 пот.

Кад се новац у напред пошље коштају са плаћеном поштарином

1 роља 2 К 60 пот.	4 роље 8 К 90 пот.
2 роље 4 К 70 пот.	5 роље 10 К 50 пот.
3 роље 6 К 80 пот.	10 роље 18 К 50 пот.

1183 2—20

ЈЕДИНИ ПРОИЗВАЂАЧ
J. PSERHOFER'S АРОТНЕКЕ
WIEN, I, Singerstrasse № 15.

Основана 1870. Основана 1870.

СРПСКА ЗАДРУГА

ЗА

међусодно помагање и штедњу
У НОВОМЕ САДУ
ћурчијска улица број 6.

прима улоге на штедњу на штедионичке књижице, у текућем рачуну, као и **недељне уплате** по 50 потура недељно по уделу, на 1, 2 и 3 године према жељи улагача, а по повољном каматњаку.

Пристојбу на камате наплаћује завод сам.

Издаје зајмове путем личног кредита и интабулација под најповољнијим условима.

211 22—

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.